

CATALUNYA SOCIAL

Any X. Núm. 460

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

12 d'abril de 1930

PUBLICACIO
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11-BARCELONA

APARTAT 1036
TELÉF. 17603

Pugem al Calvari

Res no hi ha en la vida que fortifiqui tant com el dolor. La contrarietat és element necessari perquè el dolor es produeixi; i el dolor és estímul de l'ànima i esperó de la voluntat.

La contrarietat produeix el dolor; i d'aquest en deriva un exaltament de la sensibilitat, primer, i una reacció de l'ànima, després. I tan sols a còpia de moltes reaccions produïdes per la contrarietat arriba l'ànima a obtenir aquella elasticitat necessària que la fa esdevenir forta i de bon tremp.

No cregueu en la fortitud d'ànim d'aquells que tenen la dissort que en la vida tot els vagi de cara, que el camí de l'existència els és tan planer que no hi trobin obstacles de cap mena. La seva voluntat serà cada dia més feble, la seva acció cada cop més tardana i difícil. Es declararan vençuts al primer obstacle.

El dolor curteix l'esperit així com l'aire curteix la carn. Sols aquells que han suportat temps i més temps el vent fort i fred poden suportar-lo sense enmalaltir al seu contacte desagradós.

Ai, doncs, d'aquells que no pateixen ni senten el fibló de la contrarietat! El seu esperit esdevé feble, la seva voluntat molla, el seu ànim retut per la contrarietat més petita. El dolor trempa l'ànima com al foc els metalls. I ja digué el místic que no es viu en l'amor — en el gran amor — sense dolor, ja que l'amor pur i noble és la glorificació dels lluitadors, d'aquells que han sentit i han sabut transformar dintre seu la fiblada del dolor.

* * *

Per això el punt de sosteniment dels cristians és i serà sempre el Calvari, l'ombra de la Creu, que és redempció per mitjà del sofriment, de la negació, del dolor.

I aquesta és la llei de la vida. El dolor ens se-

gueix, el dolor ens assetja, el dolor és inseparable de nosaltres. Amb dolor naixem, amb dolor creixem, amb dolor davалlem el camí dels anys, amb dolor morim. No ens lliurem ni ens lliurarem del dolor.

I si és així, quina superioritat no té la vida cristiana en saber convertir aquest dolor en mitjà d'elevació, en justificació de mèrits, en mitjà de perfecció! Sense el Crist tindríem dolor sense esperança i sense consolació definitiva; l'infern del Dant. Amb Crist tenim dolor com a camí de vida sobrenatural i amb les infinites consolacions que l'esperança dona al cor.

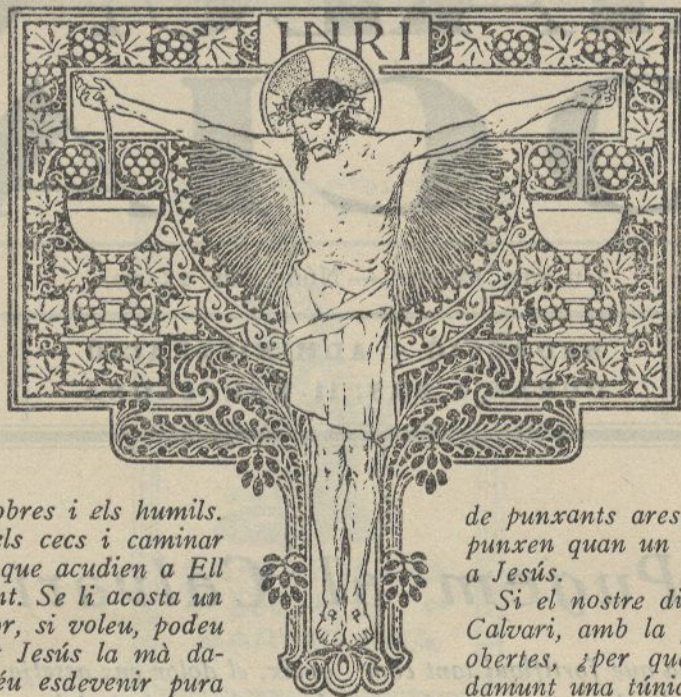
Acompanyem, doncs, a Jesús en el dolor; que la rosa de sang del Sant Divendres es marqui ben endins en la nostra carn i maceri el nostre esperit; i les campanes de la Resurrecció brandaran per a nosaltres.

* * *

I nosaltres, els qui un dia sí i altre també treballlem en el camp de la vida pública, social o política, del llibre o del periòdic, no oblidem mai la veritat fonamental de l'actuació dels catòlics en ella, ço és, que per a nosaltres el concepte del deure, amb els renunciaments corresponents, amb la contrarietat del dolor, ha d'ésser llei i principi.

Base de tot ha d'ésser el programa nostre amb les admirables solucions harmòniques del catolicisme. Però al costat d'ell, cal que l'actuació nostra ho sigui sempre amb justícia, amb suavitat d'esperit, amb les virtuts individuals de què un catòlic ha d'ésser espill. Que tant en la vida pública com en la privada (distinció aquesta molt trencadissa i convencional) el catòlic ha d'obrar sempre de cara al deure, de cara a la negació d'ell mateix, de cara al dolor, de cara al Calvari.

El nostre

llibertador

Jesús estimava els pobres i els humils. Feia brillar els ulls dels cecs i caminar els coixos. Els malalts que acudien a Ell eren guarits sobtadament. Se li acostava un llebrós i li diu: "Senyor, si voleu, podeu netejar-me". I estenent Jesús la mà damunt l'home malalt, féu esdevenir pura la seva carn. Troba un paralític que duïen en una llitera i li diu: "Alça't, pren la teva llitera i ves-te'n a casa teva". Les multituds que el seguien tenien fam. Jesús beneeix cinc pans i dos peixos i tothom menjà fins a satisfer-se'n. Judas, dirigint-se a Jesús, el besa i li diu: "Salut, oh Rabbi". I Jesús, que coneixia la traïdoria del seu deixeble, li pregunta: "Amic, a què has vingut?" Podia haver blasmat la seva acció i, en compte d'acusar-lo de traïdor, l'anomena amic.

Es possible, germans, que els homes hagin comès la ingratitud de foradar els peus i les mans de Jesús per fer-lo morir damunt la creu ignominiosa? He estat jo i has estat tu, germà, qui l'ha fet morir al cim del Calvari. Si arribéssim a comprendre la passió de Jesús, s'esberlaria el nostre cor. Cada vegada que pequem, amb els nostres pecats enfondim més les ferides de Jesús. El seu pit sagna perquè la humanitat, en compte de flectar els genolls davant la Creu, s'allunya d'ella. Són poques les ànimes que coneixen els camins que menen al cim de la muntanya tràgica del sacrifici i del dolor.

Jesús és dolç i suau i, no obstant, preferim la companyia dels homes. Si l'escollíssim per mestre i per amic, el nostre cor no seria eixarreit com una fruita aspra. Si al món no hi ha pau és perquè no brilla en el nostre pit la flama de l'amor. Ens combatem mútuament com si fóssim enemics. Si sabéssim viure sota l'esguard de Déu, en cada home veuríem un germà. I si fóssim germans, com seria possible que brillessin en les nostres mans les armes de combat? Si ens allunyem de Déu, no existeix cap nexe de germanor entre nosaltres i els pobres desvalguts. Si ens considerem fills de Déu, quan tusta la nostra porta un pobre captaire posem damunt la seva mà tremolosa una llesca de pa blanc i l'anomenem germà.

Al costat de Déu, no solament estimem sinó que també sabem perdonar. Jesús era perfecte i, no obstant, era calumniat. També són perseguits els seus deixebles. Si sou amics de Jesús, no espereu que el món us teixeixi una corona de roses, sinó

de punxants arestes. Però les arestes no punxen quan un hom les porta per amor a Jesús.

Si el nostre diví Mestre és al cim del Calvari, amb la faç pàl·lida i les ferides obertes, ¿per què la natura es posa al damunt una túnica olorosa feta de llum?

Perquè Jesús eixirà triomfant del sepulcre. La mort serà vencuda i triomfarà la vida.

Jesús, resplendent com un estel, passarà per damunt de la terra, i aquesta esdevindrà formosa. S'han esquinçat les boires i les muntanyes blaven sota el cel blau. Les roses es van descabdellant lentament i els ocells emigradors, que han tornat de llunyes terres, xisclen dins la llum clara del matí.

Si us trobeu dins la quietud i la placidesa d'un prat, damunt l'herba flonja i vora els pollancres alts i rígids que s'enfilen cel amunt, us semblarà que Jesús passarà per aquells camins encatífats de verdor. Ara, direu, vindrà Jesús, amb la túnica resplendent, i els ocells volaran al seu entorn. S'aturarà davant la font que somica i l'aigua que cau damunt la molsa, color de maragda, tindrà vibracions de cristall. Els núvols blancs lliscaran suauement, com blancs navilis, sota la blavor puríssima del cel i el sol posarà un polsim d'or damunt de totes les coses. I en veure Jesús li direu: "On aneu, Senyor?" I Jesús respondrà: "Seguiu-me". I anireu darrera de Jesús i sentireu un goig tan inefable com si ja no fóssiu d'aquest món.

Si volem conèixer la dolçor de la pau cristiana, seguim les petjades de Jesús. Però no l'hem de seguir fent brandar en els aires palmes vincladisses, sinó portant al damunt la creu del sacrifici i del dolor. Si esguardem la creu feixuga que porta Jesús, la nostra esdevindrà lleugera. Si no ens allunyem del nostre diví Mestre, serem feliços malgrat els dolors turmentin l'argila del nostre cos. Si sofrim, adrecem-nos a Jesús, i dels seus llavis que regalimen mel eixiran paraules de conhort.

Quan l'hem trobat, no sabem concebre que pugui petjar la terra algun home que no l'estimi. No estimar Jesús és la més gran de les ingratituds. Si ens ha donat la vida, què més podia donar-nos? Ens podem mostrar indiferents amb Aquell que ens ha redimit amb la seva sang?

Jesús no és solament el nostre mestre, sinó el nostre llibertador, que ha sofert per nosaltres perquè tenia fam d'ànimes.

J. CIVERA I SORMANI

Maria contempla Jesús mort

Vita Christi de Sor Isabel de Villena. Edició de 1497 reimpressa per R. Miquel i Planes en 1916.

Capítol CCVIII

Com, retornant la dolorosa Mare del seu gran esmortiment, mirava lo cors mort del seu amat Fill, e, lançant abundoses lagrimes, feu un piadós plant sobre la mort d'aquell.

E com aquella excellent Senyora fos tornada de tan gran esmortiment, en lo qual hauia vist la inestimable glòria que a la ànima del seu Fill era feta per tota natura angèlica e humana (e podia dir: *Ego dormio et cor meum vigilat*, car aquí veu e senti coses tan altes que la sua ànima fon molt esforçada e aconsolada ab los estrets colloquis e parlaments que hagué ab la ànima sagrada del seu tan amat Fill durant lo dit esmortiment), e cobrades les pròpies forces, mira sa senyoria e veu se sola al peu de la creu, acompanyada solament de Magdalena, Johan e ses germanes e algunes poques dones devotes e a sa senyoria molt afectades car tota la altra gent sen era tornada, pus hauien vist complit lo seu mal desig de la mort de Jesús. E, alçant los ulls la dolorosa Mare, veu aquell excellent cors mort e turmentat, e mirant lo recobra totes les sues primeres dolors e retorna en lo seu dolorós planct. E, lançant abundós riu de làgrimes, comença a parlar ab lo seu fill, qui mort dauant tenia, e tan apartat que tocar nol podia e dix: "O, Senyor e Fill meu! Complit e acabat han los juheus tot lo que en vostra persona fer desitjauen! Ells sen van contents, e yo reste tan dolorosa! O, Senyor! E quina dolor e tristícia acompanyarà la vida mia recordant aquesta jornada!" E, girant se a Magdalena e veent la desmesurada dolor sua, abraçà la dient: "O, Magdalena! Mesclau les vostres làgrimes ab les mies: una es la causa de nostra dolor! Jo he perdut Fill tan car e tan amat, e vos Mestre tan singular, que semblant nol poreu jamés trobar! Ja, en la present vida, vos e yo no comunicarem, ni parlarem sino d'aquesta dolorosa separació! Jornada es aquesta per a esser largament recordada per mi, dolorosa Mare, que a ull he vist totes les dolors e penes del meu Fill tan amat, e, tenint lo tan prop en la sua mort, de una set daygua nol he pogut confortar, ni ara mort nol puc tocar! Quals entràmenes de mare poran tan aguda dolor soportar?" E Magdalena, que ja staua tan abeurada en dolor que esclatar volia, hoint aquella Senyora e mirant la sua piadosa cara axí alterada de dolor inestimable, no pogué parlar ni tornar li resposta, sinó que, prenint les sues mans, besaua e strenya aquelles ab la sua boca e cara, e dins lo cor lançaua tan grans gemes que tots los ossos de la sua persona cruxien no podent pendre límit en tant desmesurada dolor. E la dolorada mare, crexent en pena e turment, ja no podia sostenir la vida, e, ab molta dolor e trencament de cor, deya: "O, Magdalena! Ara podem dir ab veritat lo parlar de Jeremies qui diu: *Defecit gaudium cordis nostri: versus est in luctum chorus noster!* O, quina dolor sens repòs acompanyarà la vida nostra, puix axí es apartat del nostre cor lo goig e alegria de la presència de aquest Senyor e Fill meu, e tan amat Mestre e Benfactor vostre!" E, dient açò la piadosa Senyora, perdé lo parlar per

una gran peça, e ab làgrimes e sospirs miraua totes les que entorn li stauen, mouent les a compassió, quasi dient: "Qui es qui haja nom de mare e no senta e mire ab pietat la mia dolor?" E les dites dones cridauen e plorauen, desitjant morir e no veure aquella Mare axí penar. E les germanes sues prengueren la per les espalles, e sanct Johan fregaua li les mans, alçant los ulls a la creu, supplicant lo Senyor e Mestre seu donàs confort a aquella Senyora, car ells tots no li podien ajudar en la extrema dolor sua.

La nostra resurrecció

Ja és un cas joiós un naixement; l'alegria, però, bé molt moderada per tota mena de temors i sentiments. La mateixa criatura hi plora per qualque impressió desagradable que li és prenunci de lluita, i la mare, amb els ulls amorosos clavats en ella, acaba per donar a sa fesomia l'encantada expressió d'un interrogant indesxifable. Qui sap la vida que li espera. Ja es dona per suposat que els contratemps no tardaran gaire a venir. Fins i tot al naixement de Jesucrist, acompanyat com va anar de cantúries d'àngels, no li van faltar per això les notes capficadores de la profecia de Sant Simeó i de la fugida a Egipte. Al capdavant la vida és com una guerra que no sabem si acabarà en victòria.

En mort sí que hi acabarà a bon segur. I com que els morts s'esvaeixen a la nostra mirada terrena, la mort posa un senyal de tragèdia definitiva a tota vida. Per això els ulls de carn no es poden aguantar de plorar. L'hora de la mort és una hora trista, tant pel que se'n va com pels que el veuen marxar i aquesta tristesa no pot ésser reparada sinó per l'esperança d'una resurrecció. I no trista solament sinó depriment i tot, perquè és l'hora representativa de la victòria del pecat del qual va venir la mort com una conseqüència.

Mes també traurem d'aquestes consideracions que el primer dia de triomf que ha vist la humanitat ha estat el dia en què el pecat i la mort es veieren vençuts per la resurrecció d'aquell home que es digué Jesús i que fou Fill de Déu. El seu naixement fou festejat com un dia de goig, com una albada tota plena de promeses i esperances; però el dia de la resurrecció fou d'una glòria triomfant corejada per tota la humanitat, perquè la resurrecció de Jesucrist després de mort i enterrat no era per a quedar com un cas de resurrecció única, sinó que era com una resurrecció primarenca a la qual haviem de seguir les resurreccions glorioses de tots els que són de Crist. I així tenim que en Adam tots els homes moren i en Crist tots són vivificats; Crist passa al davant i després vénen tots aquells que són de Crist (1).

Ara ja és tret aquell senyal de tragèdia que la mort posa a tota vida humana. L'ha tret la glòria de la resurrecció de Crist. Si Crist no hagués ressuscitat els que s'adormen en Crist es perdrien i els que tot ho esperen de Crist foren els més miserables de tots els homes (2) i tindrien raó aquells que diuen: "mengem i bevem que demà morirem".

Ara, però, la mort és la passera que porta a la immortalitat perquè som com la llavor que no serà

(1) Cor. 15, 20-23.

(2) Cor. 15, 18 i 19.

vivificada si primerament no mor i allò que es sembla en corrupció ressuscita incorrupte, i allò que es sembla en misèria ressuscita gloriós, i allò que es sembla en feblesa ressuscita vigorós, i allò que es sembla com un cos animal ressuscita com un cos espiritual (3). I quan el mortal estarà revestit de la

(3) Cor. 15, 42-44.

immortalitat llavors es complirà allò que està escrit: La mort va quedar desfeta en la victòria. Mort, on és la teva victòria? On és, mort, el teu fibló? El fibló de la mort és el pecat... Donem gràcies a Déu que ens ha donat la victòria pel nostre Senyor Jesucrist (4).

(4) Cor. 15, 54-57.

La veritat de la Religió

PROVA DECISIVA

Les proves de la veritat de la nostra santa fe que ordinàriament alleguen els seus defensors, basten i sobren per a demostrar-la. Hi ha, però, una prova de caràcter subjectiu que no pot proposar-se als qui no la senten, però que és decisiva més que cap per als bons catòlics.

Quina llàstima que no la puguin conèixer els in-crèduls!

Però no serà per demés proposar-los-ho: Aquesta prova radica en el fet de la que podríem anomenar *sentor celestial de la nostra Religió*.

Aquesta *sentor* la frueixen tots els catòlics pràctics en els actes del culte, i àdhuc en els propis actes particulars religiosos de la seva vida.

Es quelcom de diví.

Tan prompte hom es lliura a qualque acció pietosa se sent amarat d'un sentiment d'amor a Déu tan natural com confiat. L'esperit de la fe no té d'esperar en aquesta confiança perquè l'ànima ja en té prou amb la sensació d'aquesta *sentor*. És com si l'evidència de la veritat de la nostra Religió brollés en nosaltres de la mateixa essència. *Veïem* divina la nostra fe. *Sentim* divines les seves manifestacions. *Vivim* el culte com si fos (i ho és) la vida de Déu en nosaltres.

Hi ha una tal plenitud de convicció en els dogmes de la nostra fe que qualque dubte que ens assalti queda esvaït a l'acte per les dolls de llum que d'arreu brollen. Aquesta *sentor* divina és com una atmosfera brillantíssima sadollada de virtuts en què estem com submergits i ens xopa, fins la moll dels ossos, de l'esperit de Crist.

Els catòlics que tenen la ventura d'experimentar aquesta *sentor* no fan cas de cap dubte que es proposi contra la veritat de la nostra fe perquè se li presenta tan absurd com la negació de la llum del dia a ple sol i en plena migdiada.

Aquesta *sentor* és causa i efecte a la vegada de la radiant visió de la fe pels nostres propis ulls, sense cap núvol que l'enteli: clara, neta, netíssima; racional, lògica, històrica, individual i social en quant respon a tots els sentiments i a tots els desitjos de l'home i a totes les necessitats de l'ordre social humà.

Si sentim a dir algun pensament contra la Religió, o en detriment dels seus homes, ho sentim i lamentem i en protestem com si ho diguessin de la nostra família, o dels seus parents, plenament convençuts de la immaculabilitat de la Religió i de què si algun dels seus fidels ha pecat serà per la fragilitat humana de què tots patim, però sense que en res afecti a la veritat i honorabilitat de la Religió, la

divinitat de la qual més s'afirma i resplendeix quant més flacs siguin els seus servents, i com més alts, més.

A la vista dels bons cristians, les veritats de la nostra santa fe no necessiten de cap argument, i sense deixar d'exercitar-nos en aquesta virtut fonamental, es presenten com els raigs del sol, que si bé no poden mirar-se fit a fit perquè enlluernen, ens omplen de llum i de vida.

Aquesta plenitud d'evidència, aquest repòs complet en la veritat de la fe i en la santedat de la Religió, dóna a la nostra vida un gaudi inefable, una tranquil·litat absoluta, una confiança sense límits en la providència de Déu, que fa de l'existència humana una normal preparació, per difícil i penosa que sigui, de la vida futura, continuació de la present sense la nosa del cos, sense la pesantor de la matèria, i amb la clara visió de Déu nostre Senyor i la participació de la seva glòria per un sens fi d'eternitats.

Qui pogués, bon Déu, comunicar aquesta *sentor* celestial i proposar aquesta prova decisiva de la nostra santa fe a tants de germans nostres que *in umbra mortis sedent*!

J. J. C.

AVÍS IMPORTANT

La setmana vinent no es publicarà CATALUNYA SOCIAL. Aprofitarem l'avinentsa de la Pasqua, i la festivitat de Sant Jordi i de la Mare de Déu, per a publicar un número extraordinari el dia 23, diada de Sant Jordi, patró de Catalunya. Prenguin, per tant, bona nota els nostres Corresponsals que, la Setmana Santa, no apareixerà el número corrent de "Catalunya Social", i que dimecres de l'altra setmana, o sigui el dia 23, publicarem un número extraordinari.

L'emoció de la Ciutat Santa

(Pàgines del meu carnet de ruta)

A Dom Emili Riu, O. S. B.

Es dóna com a cosa axiomàtica que en arribar per primera volta el pelegrí a Jerusalem rep una forta decepció; el poc que havia llegit durant el viatge, havia preparat de tal manera el meu esperit, que aquest se sentia completament orfe d'illusos i fantasies, i segurament per això, a manera que caminava per aquells carrers tan típics, sembrats de pedres cantelludes, la meua imaginació dominada per una letargia artificial anava desvetllant-se, i la meua ànima evocava gradualment les escenes memorables, que la nodreixen com a pa de cada dia, presidides per la figura del Diví Mestre, rebut entre palmes i llorers i condemnat hores després a un infamant suplici.

Poques coses sé de la història de Palestina, però sí les suficients per a no imaginar que Jerusalem fos un museu. Jerusalem és un record, on no es pot pas entrar amb esguards d'arqueòleg ni amb pretensions analítiques; la Ciutat Santa crida a tots; però els pobres d'esperit, els que tenen l'ànima d'infant, són els únics que gaudeixen del seu inefable atractiu, del pietós misteri que embolcalla totes les coses, de la profunda emoció que embriaga els cors i fa humitejar els ulls fins i tot dels que es diuen incréduls els quals davant la Blanca Llosa no saben o no volen explicar-se l'origen de les seves llàgrimes, quan aquestes són una prova més d'aquella infinita Misericòrdia, la qual neguen i en fan burla.

Hores inefables passades a Jerusalem entremig de pedres gairebé totes santes, com les frueixo encara!

Jo voldria, pietós lector, que participessis d'aquesta emoció tan intensa, però justament per la seva intensitat la meua ploma no sap pas descriure-la; és massa profunda, massa gran, potser algun heterodox digui que és massa infantil...

La nit del Dijous Sant, la capella que s'aixeca a l'hort de Getsemaní voltada de mil·lenàries oliveres, està plena d'una multitud fervorosa que evoca el misteri d'aquella altra nit inesborrable a través de les centúries. L'església dels pares franciscans és petita i els cristians s'escampen per la muntanya de les Oliveres acompanyats de les divines paraules:

"La meua ànima sent angoixes de mort. Espereu-me aquí i vetlleu."

"Oh Pare, Pare! Totes les coses us són possibles. Aparteu de mi aquest calze; però no es faci la meua voluntat sinó la vostra" (1).

A primera hora de la tarda un fill de Sant Francesc amb veu tremolosa havia llegit en el Cenacle (2) i davant d'una multitud enfervorida, l'Evangeli del dia, en el qual es relata la sublim humiliació de Jesucrist rentant els peus als seus deixebles.

La missa del divendres, se celebra a l'altar situat damunt de les pedres del Calvari; Jesús sacramentat és exposat a la cripta del Sant Sepulcre. A dos quarts de tres un petit grup de pelegrins començaren el Via-Crucis en el pretori de Pilat. Quan sonaren les fatídiques batallades ens trobàvem agenollats en el mateix lloc on el Diví Màrtir pronuncià les paraules pòstumes:

Consummatum est

...i inclinant el cap va lliurar el seu esperit (3).

A la una de la matinada del dia de Pasqua, ajudava la missa i rebia el Pa Eucarístic a l'altar de l'aparició de Jesús a Maria de Magdala el qual es troba a poques passes del Sagrat Sepulcre.

Si el lector cristià se situa en els llocs i en aquells moments solemnes, fàcilment comprendrà el perquè jo no em sento capaç d'intentar exterioritzar els meus sentiments d'aleshores: foren tan grans, tan íntims, tan meus...

V. COMA SOLEY

(1) Sant Marc, XIV-v. 32.

(2) L'antiga església del Cenacle avui està convertida en mesquita i a desgrat del dret que tenen els franciscans per a celebrar aquesta cerimònia, cada any hi han incidents per a negar-se els musulmans a reconeixen-la. No obstant se celebra gràcies a l'energia dels guardians del sant sepulcre que es comporten com veritables croats.

(3) Sant Joan, XIX-v. 28.

Doctrina de la conformitat per a ésser llegida al peu de la Creu

Als meus feligresos

No perdem mai de vista que ens és manat superar la nostra vida per la virtut. Superar la vida importa un concepte absolut de millorament. I només a l'esforç de la superació hi ha vinculada l'eterna recompensa de felicitat.

Hi ha, però, una sintètica superació gloriosa de la vida, mentre la menem per aquest errívol desert que és aquest món: la conformitat. Conformitat, que equival a dir *emmotllament* a les designacions que ens vénen de Déu, o de les coses, instruments de Déu. És el camí més difícil si voleu, però el més segur.

L'exemple típic, modèlic, de la conformitat el tenim en el Crist; exemple escrit en una pàgina (la humanitat del Fill de Déu) tota arrugada de dolors i sofriments, calligrafiada amb sang i suors i salives, i agemolida de menyspreus i burles les més sagnants i cruels. Aquesta pàgina (que és el Crist clavat a la creu) és la més rotunda i incontrovertible realitat de la virtut divina de la conformació superadora.

Llegiu-la, ben llegida (que vol dir ben meditada) aquesta dura pàgina, germans! Llegiu-la amb repòs i temps. Sense presses.

Crist conformat, Crist dòcil, Crist derrotat és el full més principal que tenim per llegir en el llibre de la vida. El més principal, puix que és l'imprescindible full a ben aprendre.

De ben aprendre'l o no, us hi va la sort eterna.

Si, ben comprès i rumiat, us en féu substància personal sereu assenyalats amb la gràcia de la futura justificació.

Si no fos pas així, ai de vosaltres!

En el primer cas, *sereu de Crist*. I si sou de Crist, us ajaureu com Ell (sense estupidesa, sense meselleria, sense manca de caràcter), a tot el que us vingui en la vida, sia repelós, sia dur, sia de mal pair... És que sabreu que *abans que tot i per damunt de tot*, cal que feu amb la vida i amb les obres precisament allò, que, de paraula, veniu dient i repetint, cop i recop:

—Faci's, Senyor, la Vostra Voluntat.

I si fos cas que us aïréssiu, us revoltéssiu, infaméssiu les proves o les penes, us féssiu indòcils a la pressió i al mossec del dolor, del sofriment, de la calúnnia i de la persecució si cal, és que *no serieu de Crist*. Serieu uns perfectes fills de la carn i de la sang, però uns pèssims i abjectes fills de Déu; serieu uns magnífics egoistes però uns disgraciosos cristians.

I la conseqüència és terriblement única: Si no sou de Crist tampoc no tindreu part i porció en el seu regne. Més us valdria que la vostra mare us hagués ofegat en néixer!

Ni tindreu cap consol superador en les hores fosques i dures de la vida. Només coneixeríeu el tedi, l'amargor i la desesperació.

Ni, més enllà de la vida, tindríeu tampoc consolació, sinó patiment i ràbia eternes. Aquella ràbia que és un empelt de totes les desgràcies del Maligne.

Ni sabríeu mai el gust del pa i de la mel del Cel.

Ni us adelitaríeu amb el vi arravatador de la benaventurança eterna.

Desemmotllats del Crist, desfigurats d'Ell, dissemblants del diví model de justificats, a tot el que podríeu aspirar fóra viure ací una vida de mentideres llausangeries dels sentits (com qualsevol animal d'estable) i a conformar-vos (!!!) a ésser, després de la mort, una bona llenya per als hiverns cruels del Gran Lladre de les Animes... Terrible, germans, terrible!...

MN. LLUÍS G. PLA
Rector

Montràs. Setmana de Passió.

Revista de Revistes

LE BULLETIN DES MISSIONS, desembre 1929. *Església d'Estat i Església lliure*. El problema de les relacions entre l'Església i l'Estat és de constant actualitat en el món de les missions i pren diversos aspectes. Per això creiem oportú assenyalar un fet d'interès general que ha passat a l'Església presbiteriana d'Escòcia, que ens ensenya l'empta dels protestants en pro de la primacia de l'element espiritual. Aquesta Església, com és cosa sabuda, és l'Església reconeguda, o sigui l'Església de l'Estat, a Escòcia, de la mateixa manera que l'Església anglicana ho és a Anglaterra. D'on ve que el monarca anglès, que és anglicà a Anglaterra, encara no trepitja el territori d'Escòcia, es torna presbiterià; de manera que a Londres ell ha de creure que l'episcopat és d'institució divina, en tant que a Edimburg ha d'estar convençut de que l'episcopat és una invenció humana i una perversió de les disposicions de Jesucrist.

El que més interessa als nostres lectors és veure el moviment ascendent en país protestant contra la idea de l'Església d'Estat. Aquesta oposició sempre ha existit. D'ençà de la formació de l'"Església d'Anglaterra" els "independents", van sostenir que la religió és cosa espiritual i transcendent que no pot ésser sotmesa als interessos seculars. I, com que l'anglicanisme va nàixer de la raó d'Estat que vindicava el poder superior del rei fins en matèries religioses, es comprèn que aquests "independents" vagin ésser perseguits, gairebé amb tanta fúria com els "papistes". No va per això morir la idea a la qual mai no han faltat adherents, per més que s'hagi dividit en tota una munió de sectes, que han servat el nom

comú de "no conformistes", nom que designa els protestants que no han volgut conformar-se a la religió d'Estat. Jaume I (1603-1625), conegut per la seva voluntat de suprimir tota tendència contra l'absolutisme reial, es va proposar d'imposar l'episcopalisme anglicà a Escòcia formalment calvinista, presbiteriana i puritana. Les paraules llavors pronunciades per Melville al rei són conegudes de qualsevol escolar escocès: "Jo dec fer-vos memòria, Senyor, que hi ha dos reis i dos regnes a Escòcia: el rei Jaume, cap de l'Estat, i Jesucrist, rei de l'Església de la qual Jaume és un súbdit, i del regne del qual Jaume no és ni rei ni amo, ni cap; sinó membre. Nosaltres prou reconeixem vostre domini i dintre d'ell la vostra autoritat; mes, pel que fa a l'Església, vós no en sou el cap."

No seguirem pas a pas aquest conflicte, però direm que la pau es va pastar en la forma il·lògica que ja hem dit: l'anglicanisme ha vingut a ésser l'Església constituïda a Anglaterra i el presbiterianisme la d'Escòcia.

Es cosa curiosa constatar que una església que refusava a reconèixer la superioritat de l'Estat hagi vingut a ésser una església d'Estat. No hi ha dubte que hi va haver nombroses defeccions i que moltes vegades hi hagué revoltes contra tal o qual acte de l'Estat que posava l'església sota la seva tutela i així es formaren "esglésies lliures" que refusaven les directives de l'Estat. La més important de les defeccions, l'any 1843, va partir l'Església d'Escòcia en dues parts. Aquest és el cisma arreglat el dia 2 d'octubre de 1929. Amb el ben entès que la solució ha consistia alliberar l'Església del poder de l'Estat.

Avui dia els *Articles declaratoris* aprovats pel parlament de l'Església d'Escòcia contenen el següent passatge: "Aquesta Església rep del seu Rei i Cap diví i d'Ell solament el seu dret i el seu poder (que no estan subjectes a cap autoritat civil) de legislació i de jurisdicció suprema en tot allò que diu a doctrina, culte, govern i disciplina eclesiàstica; i el reconeixement d'aquest fet per l'autoritat civil no afecta de cap manera el caràcter d'aquesta jurisdicció derivada com és solament del Cap diví de l'Església la qual no dóna a l'autoritat civil cap dret d'intervenció en l'esfera espiritual de l'Església."

Això és ben clar i també ben enginyós: que s'ha volgut superar les dificultats creades per les esglésies lliures reconeixent-les per acords del parlament que deuen tota la seva força o l'aprovació de l'Estat; però sempre queda en peu que el que dóna un acord del parlament, un altre acord ho pot pendre. Es per això que un hom es dóna compte que l'única solució possible, si es vol garantir la independència a l'Església, és la que dóna l'Església catòlica. Si els Estats són sobirans, també ho és el Sant Pare i posat això els negocis de l'Església a un país determinat són arreglats per un tractat entre dues potències sobiranes i no per un acord unilateral d'un parlament. Unicament el Sant Pare és independent de tot poder secular pel dret que raja de la naturalesa de les coses. Per aquesta raó la independència de la *Ciutat del Vaticà* que encarna la sobirania temporal del Sant Pare és essencial.

Es força interessant observar com la idea catòlica de la independència i de la llibertat de l'Església entusiasma els protestants i potser ho és més encara veure com aquesta idea no pot ésser realitzada i portada a la seva perfecció sinó pel Catolicisme.

Quaresmals

VI

CARTA SEXTA: CONFORMITAT I AMOR

Quan a un hom la vida se li complica molt, si no té un esperit gegant, se li arroncen les espatlles i se li acovardeix l'ànima. Quin pes! Lleva't de matí si vols tenir tractes amb Déu nostre Senyor al començament del dia, perquè ja saps que a dos quarts de nou tens d'ésser al teu lloc. Tothom es pendrà el quart de retràs, ja ho saps, tothom llevat de tu. Fet i fet, si a les sis del matí no est de peus a terra, una cosa o altra se'n ressentirà. Fins les set del vespre no cal que pensis en res: la feina dicta el programa, per cert un xic encarcerat i que no es presta a gaires transaccions. S'entén. Si som gent de feina dels que pitgem la roda del món perquè volti. Si vols fer una visita a Nostre Senyor, perquè trobes massa llarg esperar fins demà matí, si et convé estimar les cames, si sents l'atracció d'alguna lectura favorita, si tens muller i fills als quals hakis d'acompanyar, espavila't a fer-ho de set a nou, i ja és molt dir, perquè faràs santament si a les nou ja t'asseus a la taula per al sopar, encara que t'hagis de mig ballar amb alguna visita o amic d'aquests poc enfeïnats que mai no tenen tard. Si ets un català tradicional de bona mena bé voldràs passar el rosari amb la família i potser, encara et quedarà alguna feina casolana per abans d'acotxar-te al llit. I l'endemà sant tornem-hi. Creume, no t'embranchis amb diversions; tria'n alguna de ben honesta per l'esperit i ben sedant pels nervis i ja veuràs com no li trobaràs altre temps que el diumenge a la tarda, suposant que el matí el consagris a la pietat i a visites de caritat.

Fes-hi a aquest programa les variacions que vulguis; sempre, però, si no vols escantonar-lo en res essencial fet i fet vindràs a parar a això mateix. Trobes encongada aquesta vida? Feixuga? Dolorosa?

* * *

"DE L'ALTRE MÓN. — R. D. 51. — Fet i fet en la vostra vall de llàgrimes la vida és una creu. La creu serà més o més poc pesada, no segons els esforços que faci cada u per treure-se-la de sobre, sinó segons siguin els designis de la Divina Providència. Hi ha, no obstant, un mitjà de caràcter espiritual que la fan més tolerable i uns altres que la fan joiosa i tot.

"La fan tolerable uns bons coixins de conformitat que interposeu entre les vostres espatlles i la creu. Parlo de la conformitat cristiana dels fills de Déu que reben bé del seu Pare tot el que els doni, sigui feina, sigui llatinadura. Llegeix el llibre de Job, mira la seva adhesió a la voluntat divina, sospesa, si pots, la creuassa que Déu va deixar que li carregués el dimoni que li volia fer perdre la paciència, i escolta la seva resignada resposta a cada cosa estimada que li prenién: *El Senyor m'ho ha dat, el Senyor m'ho ha pres. Tot s'ha fet com al Senyor li ha dat la gana. Sigui beneït el nom del Senyor.*

El pes de la creu que portes més de quatre vegades és exaltat per la imaginació. La imaginació a la

millor ocasió, s'esvera; exagera els mals presents, acumula a ells els que han passat i els que ella tem que vindran i així resulta per ella multiplicat l'embalum de la carga. La conformitat t'ensenyarà de mirar cara a cara les coses amb serenitat i encara no diràs de cor: "Senyor; vinga la creu que vós heu fet a la mida de la meua força", que ja la trobaràs més lleugera. Com millor l'abraçaràs més fàcilment la portaràs.

"I si t'hi arribes a abraçar amb amor! Serà com no portar res, ni de volar et privarà. Serà tot joïós de dur-la i fins demanarà a Déu Nostre Senyor que ja pot carregar tant com vulgui que et veus amb un coratge que portaries tot el món damunt l'esquena.

"Sentiràs la veu de Jesús que et diu: *Vina a mi si et trobes cansat i carregat que jo t'ajudaré.* I tu li respondràs que només de sentir-li la veu ja et trobes aconhortat i que el que vols no és que et tregui el pes sinó que et doni força per tragar-lo.

"Tornaràs a sentir que Jesús t'invita: *Si vols venir darrera meu no et recordis de tu, pren la creu i segueix-me.* I tu li diràs que com més prop d'Ell millor, que Ell mateix t'assenyali el lloc que li plagui, i que no et fa cap aprensió la creu, perquè vols seguir-lo i saps que Ell no admet seguidors egoistes i que no portin creu.

Oh! quan consideraràs la que Ell va portar! Tan grossa, tan grossa, que va acabar ella per sostenir-lo; quan Ell dessagnat i esllanguit ja no pogué més. Mira-t'ho pel cantó que vulguis que cap literatura no ha inventat un poema o una novella d'amor com el fet real del Calvari. Aquí on sóc he après que totes les potestats del regne de Déu es van abocar a la terra per a presenciar aquell cop estupend de l'amor diví...

"Seràs ben ranci si encara et queixes de la teua creu."

* * *

Valga'm Déu! Qui no sentirà el desig d'ésser generós! Tota la història de la vida de Jesús és la història de l'amor generós. La persona del Verb feta home per a encarregar-se del passiu de la societat humana i salvar l'home de la ruïna, és cosa que costa d'entendre. Però el que un hom no es pot acabar és aquella fi de la vida de Jesús damunt la terra. En ella un hom no sap a on girar-se i de què s'ha d'admirar més: si de l'amor generós amb què el Déu màrtir posà les mans damunt el travessar de la creu i els peus en el pal o de la justa ira amb què el Déu de la vindicta castigà en el seu Fill les dolenteries humanes... I després d'aquest amor i justícia infinites encara queda per considerar o la perversitat o l'estupidesa o la ridícula humana, causa de què tan pocs amics de Jesús hi hagués al Calvari, de què sien pocs també els que el vulguin seguir amb la creu al coll. Si el que pateix per amor no té altre consol que ésser estimat fins al sacrifici, bé podria planyer's Jesús amb les paraules del salm: *Cercava qui amb mi es contristés i no hi hagué ningú, qui m'aconsolés i no trobí ningú. Per menjar em donaren fel i quan sofria set m'abeuraren amb vinagre.* La ingratitud per a un amador bé ha d'ésser una cosa amargant i agra.

R. D.

El retorn d'En Joan Llimona

No sé si es fa, que l'autor d'un pròleg parli a fora del pròleg, del llibre prologat (1). Però veient jo ara sobre la taula ja *fet*, aquest llibre pel qual hem estat dos anys patint, no em sé estar d'aixecar-me i donar-li jo mateix la benvinguda. Es l'aplec dels articles que el gran pintor i gran cristià escriví a *La Veu de Catalunya*, a CATALUNYA SOCIAL, i en altres periòdics de la terra, amb alguns inèdits, i la conferència dels Jocs Florals de Vilassar, titulada *El do de Déu*, fent-li d'epíleg. Aquest mot *El do de Déu* és tan ple de significacions, i encaixa tant amb tot el que el volum porta, i amb tot el que ell va escriure i pintar i fer en aquesta vida, donar gràcies a Déu dels dons rebuts, retornar a honor de Déu els seus talents i facultats, que ens ha semblat de seguida — descobert fa pocs mesos aquest original, després de compost el cos del llibre — que era el seu rètol definitiu. I amb aquest nom surt a la venda i a la lluita.

Cal que el gra mori perquè porti fruit; llicó de l'Evangeli (2). Morí En Joan Llimona, i després de les labors de l'hivern, comença avui a treure la brotada. L'eficàcia *post mortem* del novell arbre que ara apunta, s'inicia en aquest clar de primavera. Les paraules de bondat i de justícia que semblà en vida, ara han fet sota terra la planta, el fruit de la qual ve, lectors, avui a les vostres mans, en forma d'un llibre dens de tres centes planes. Tot el que ell va dir, hi és amb un ressò nou, més potent que en vida. Les seves lliçons, admonicions, protestes i apologies, duen a sota un segell preciós: la mort digníssima de l'escriptor. El qui parlava, morí confessant, morí perseverant, morí tal com vivia. Ara, doncs, tot el que ell va posar sobre el paper queda de debò *escrit*. Dels escrits de l'home just, amb més causa es pot dir *scripta manent*.

Ara torna, doncs, fet immortal, voltat de llum definitiva En Joan Llimona, i se'ns posa al costat i lluitarà amb nosaltres. Les seves paraules, força centuplicada, feriran més que mai, i a ell res ja no el pot ferir. És veu d'esperit, la seva, veu invulnerable. I tota la força i la gràcia li vénen de què aquella veu no era seva, sinó de l'Esperit que parlava per la seva boca. La seva veu li era donada. Era un *do de Déu*. I aquest llibre que ara ens baixa com de l'altre món, és també un *do de Déu* entre nosaltres. "Tot do perfecte ve de dalt, davalla del Pare de les llums", paraules de Sant Jaume apòstol (3).

Vet aquí un llibre honrat; en l'estat actual de les lletres no és aquest un vulgar elogi. En la nostra literatura, que d'algun temps ençà és còmplice dels enemics de la terra, reblant els grillons de l'ànima, lligant l'esperit a la presó de les passions més fosques, parlant al poble sols de *cibis et venereis*, vet aquí un autor que ens surt amb vetusta i noble senyera. "*Pro aris et focis*": qui se'n recordava? L'altar i la llar, institucions cada dia més estranyes en una literatura que ha entrat en l'edat del psicoanàlisi.

Cavaller antic, la religió, l'honestetat, la innocència, la pietat, la moral, la pau i la justícia, mouen son braç d'acer; i per la família, cercle de les excel·lències cristianes i ciutadanes, planta cara a tantes feres enemigues: seducció, vicis, pornografia, obscenitat, blasfèmia, i aixeca el puny armat contra el *Pan*, contra Moloc, l'Estat modern, de qui tota opressió i corrupció davallen, perquè el seu regne és el

regne de l'Esperit del Món, denunciat per Jesucrist com l'Enemic sintètic.

Honor de nostra raça, honor real, aquest autor que essent artista en plenitud de triomf es doublà d'apologeta, i milità amb esforç per la Veritat d'aquella mateixa Essència Divina, en la qual pintant descobria noves resplendors de Bellesa. El cas d'En Joan Llimona, contrapartida dels literats d'ara que editen immundícia i blasfèmies sobre paper japó, és l'exaltació de tot un programa de nobleses, viscut amb íntegra lleialtat, ensenyant l'or per tot arreu: en l'art, el pensament, l'ànima i la paraula. El tendríssim fragment de la poètica excursió al Llac de Banyoles, quan el pintor, ple dels encisos de l'estany, que ha posat en pastes de colors sobre una tela, entra a l'esglesia de Porqueres a fer companyia a Jesús Sagramentat, Autor de les bel·leses del món, és un dels moments més representatius del llibre. Nota de viatge sense cap pretensió, és un tret definidor del caràcter i el cor del viatge.

Què més us en diré, amics? Llegiu-lo; teniu-lo a prop, com llibre de consulta. Altre cop ja en férem aquí mateix conversa (4). Dificultats nascudes de les circumstàncies ja històriques han relentit ultramesura l'aparició. Ultramesura, no; que la Providència disposa les coses, i els llibres, al moment just. En Joan Llimona amb la recollida dels seus escrits, dictats tots ells per intervenció generosa i ardent (*Qui non zelat non amat*) multiplicarà el bé que cada un dels seus articles va fer quan va sortir. La projecció de l'ànima d'En Joan Llimona a les altures d'esperit provident i paternal pel seu poble, projecció que aquest llibre d'articles realitza, arrencarà el magne pintor-moralista amb els arbres vigilants d'aquella carena que un poeta nostre encara vivent deia que presidia i resguardava com una cordillera les nostres valls i terres baixes. D'aquella serralada en són els últims cimals, En Prat de la Ribera, el Dr. Torras i Bages, En Joan Maragall. Ningú no gosarà regatejar el dret de seure al costat d'ells el pintor Joan Llimona, que quan reposa de pintar les glòries religioses, les gestes del Casal, s'asseu a exercir, ell també, de preceptor de la fillada.

R. RUCABADO

(1) Joan Llimona, *El do de Déu* (articles i escrits diversos). Pròleg de R. Rucabado. Vol. de 296 pàgines. Editorial Poliglota, Petritxol, 8. Barcelona, 1930. 4 pessetes.

(2) Sant Joan, 12, 24.

(3) 1, 17.

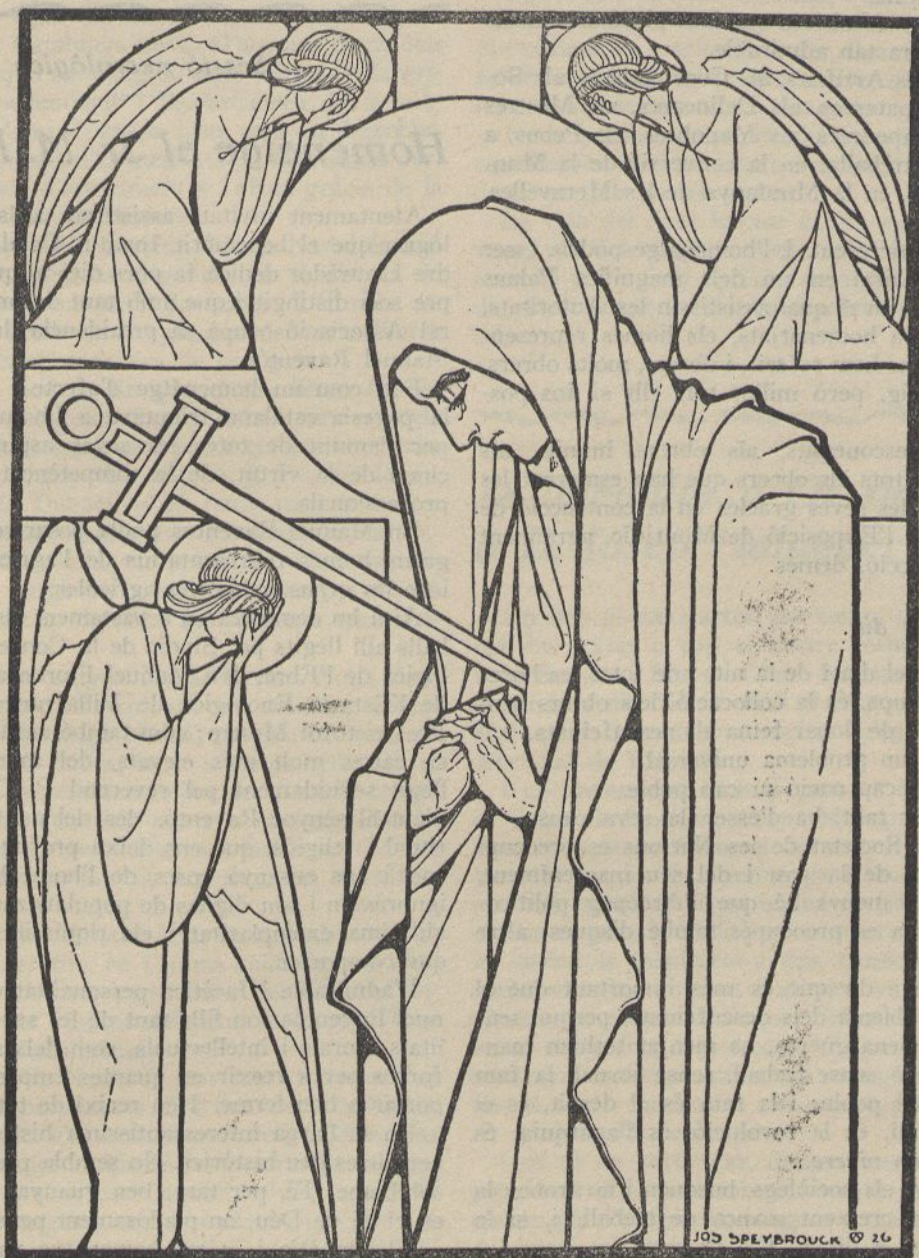
(4) *Els articles d'En Joan Llimona*, CATALUNYA SOCIAL, núm. 341, 3 desembre 1927.

Conferències quaresmals

El divendres, dia 11, el Secretari d'Acció Popular, i company de redacció En Francesc Manich Illa, donà una conferència a l'Obra Social de Sarrià, sobre el tema "Esport i Cultura", alguns conceptes de la qual pensem reproduir en el vinent número.

També a Molins de Rei, dissertà nostre estimat amic, membre de la "Comissió de Formació Catòlica" d'Acció Popular N'Enric Ferran Roger.

El nostre company Civera i Sormani ha donat conferències els diumenges de Quaresma en diverses entitats de Catalunya.

MATER DOLOROSA

Del món del treball

Ara pels obrers!

S'acaba de fer un homenatge, no pas tan gran com es mereixen, als arquitectes que han planejat i portat a bon terme la construcció dels Palaus de l'Exposició de Montjuïc.

Ara toca fer-lo als obrers que han plasmat aquests Palaus per manera tan admirable.

Als Artistes, als Artífexs, als Contractistes, als Sobrestants, als Capatassos, als Delineants, als Mestres de cases, als Picapedrers, als Manobres, als Peons, a tots quants han treballat en la conversió de la Muntanya dels Crims, en la Muntanya de les Meravelles, homenatge!

El tenen ben merescut. I l'homenatge podria ésser un bon dinar pairal en un dels magnífics Palaus per ells fabricats, en el qual assistissin les Autoritats, els Arquitectes ja homenatjats, els homes representatius als quals ens hem referit, i obrers, molts obrers, elegits per sorteig, però millor tots ells si fos possible.

Als obrers desconeguts, als obrers humils, als obrers pobres, a tots els obrers que han esmerçat les seves energies i les seves gràcies en la contrucció de les meravelles de l'Exposició de Montjuïc, agraïment i glòria. I protecció, demés.

El problema del dia

El problema del dia i de la nit, i de totes les hores i instants del temps, és la col·locació dels obrers sense feina, el mitjà de donar feina als desenfeinats.

Aquest ja és un problema universal.

No se'n lliura cap nació ni cap poble.

Universal, per tant, ha d'ésser la seva causa.

Bo és que la Societat de les Nacions es preocupi de l'organització de la pau i del seu manteniment, però no estaria menys bé que l'Arcòpag polític-social de Ginebra es preocupés també d'aquest altre problema.

Hom gosaria a dir que és més important que el de la pau el problema dels desenfeinats, perquè sense la pau i en plena guerra, ha menjat tothom mantres vegades, però sense treball, sense jornal, la fam s'ensenyoreix del poble; i la fam és el despit, és el malestar, és l'odi, és la revolució, és l'anarquia, és la mort. *Primum vivere...*

Els estadistes, els sociòlegs, busquen i no troben la causa d'aquesta creixent manca de treball, i, si la troben, no gosen a dir-la. Els fa por.

Tal volta tota l'economia humana se'n ressentiria si es conegués la causa veritable d'aquest immens flagell i es volgués remeiar.

Tampoc nosaltres no gosem a dir el que sentim davant d'aquest immens problema.

També ens fa por de dir-ho...

Les tres vagues plantejades a Sevilla s'han solucionat harmònicament.

— El Comitè executiu de la Internacional de Minaires reunit a Madrid acabà les seves tasques harmònicament.

La pròxima reunió serà a Cracòvia. És una rama obrera aquesta dels minaires, que creix poderosament en nombre i esperit professional. Tal volta és l'estament obrer més fort avui dia.

— A l'Índia els elements nacionalistes apellen a les grans vagues per a la defensa dels seus ideals, Calcuta, Bombai i altres grans nuclis obrers les estan assajant amb sagnants esforços. Se'n veurà un feix el govern anglès.

— La reducció del programa naval compromet greument la vida obrera en El Ferrol. Cada dia s'acomoden més treballadors.

Sessió necrològica

Homenatge al Sr. M. Raventós

Atentament invitats assistirem a la sessió necrològica que el benemèrit Institut Català de Sant Isidre Llauredor dedicà fa pocs dies al que en fou sempre soci distingit i que amb tant de profit per la pairal Associació ocupà sa presidència llarg temps, En Manuel Raventós.

Fou com un homenatge d'afecte i admiració que la pagesia catalana tributava a l'home que l'enlairà per damunt de totes les seves aspiracions, fins al cim de la virtut, de la competència i de la glòria professionals.

En Manuel Raventós podia posar-se al costat dels grans homes representatius de l'agricultura mundial i de les grans indústries agrícoles.

Així ho demostraren a bastament els magnífics treballs allí llegits pel Síndic de la Confederació Hidrològica de l'Ebre, don Manuel Florensa, i pel director de l'Estació Enològica de Villafranca del Penedès, En Cristòfol Mestre; com també resultava així, però en caires molt més elevats, del monumental escrit llegit seguidament pel reverend P. Casanovas estudiant al senyor Raventós des del punt de vista espiritual i religiós, que ens deixà profundament sorpresos, i ens ensenyà coses de l'home homenatjat que ignoràvem i són dignes de popularitzar-se per la seva altíssima exemplaritat i els riquíssims allçonsaments que comporten.

L'admirable i facètica personalitat del senyor Manuel Raventós fou filla tant de les seves selectes qualitats morals i intel·lectuals, com dels seus atlètics esforços per a reeixir en quantes empreses es proposà portar a bon terme. I en reeixí de totes.

En sa llarga interessantíssima història hi ha llevat per altres deu històries. No sembla pas possible en un sol home. Té, per tant, ben guanyat l'etern descans en el Si de Déu, on piadosament pensant ara reposa.

Al simpàtic i pairal homenatge varen associar-se les més respectables personalitats de Catalunya i caracteritzades representacions de totes les classes socials, com també dels instituts de cultura i de patriòtica actuació religiosa social.

Presidí la sessió, al costat de la venerable vídua del senyor Raventós, el president de l'entitat senyor baró d'Esponellà, gran i digne amic d'ell, de qui digué coses molt notables amb patriarcal senzillesa.

La seva honorable família, presidida pel nostre tan volgut com respectat company de redacció, don Jaume Raventós, germà del difunt, ocupava seients d'honor prop del presidencial. El senyor Raventós, en nom propi i de la família, regregrà a tothom la part que havia pres en tan solemnnial acte.

J.

Llibres nous

De tot arreu, per Joaquim M. de Nadal. Pròleg de Josep Pla. — Llibreria Verdaguer, Rbla. del Mig, núm. 5. Barcelona, 1930.

No dubto en afirmar que Joaquim M. de Nadal es va perfilant, cada dia més, com un dels brillants escriptors de la Catalunya nova. D'aquesta terra dels nostres amors, que submergida anys i anys en la grisor opaca del pedantisme i inconsciència de la submissió, va retrobant, lloat sia Déu, com en descoberta, dia rera dia, les belles qualitats de la llengua vernacle per a servir d'instrument a l'alada gràcia de la intel·ligència, en totes les esferes.

Llegir un llibre d'En Joaquim M. de Nadal és una delícia. La seva ingènita elegància en el dir, fa de les seves relacions un joiell de finors. I la més esplèndida ironia brolla en les pàgines dels seus llibres com una aurèola aristocràtica de bon gust.

D'En Nadal, podria dir que el seu llibre *De tot arreu*, sense ell proposar-s'ho, el delata com un dels nostres homes més capacitats per a tractar els temes internacionals moderns. Els comtes J. Primoli Bonaparte — L'illa de Disraeli — bé remarquen les seves aptituds. *Ex abundantia cordis, os loquitur*. I En Nadal, en forma cortesana, en un recull d'impressions recollides en el viatge de la seva vida, no pot menys d'intercalar-hi notes viscudes de pregones transcendències estatals.

Jo m'imagino el senyor Nadal davant d'una Ambaixada. Ell fóra, certament, un dels més fins observadors. I sota el ropatge oficial, que tan bé li escauria, com més ornat millor, la seva ànima bellugadissa auscultaria fins l'essència mateixa de la nació *amiga*. Més encara, jo no renuncio pas a la idea d'un Nadal ambaixador prop d'alguna Majestat Britànica o d'una Presidencial Residència, tot esperant les sucultes memòries futures.

A Catalunya, on l'aristocràcia, malauradament, no marca encara empremta en l'ànima col·lectiva, és d'un gran valor veure homes com l'autor del llibre bibliografiat, maldar per l'ànima del poble en la més il·lustre croada de la intel·ligència.

L'estil del senyor Nadal és ben seu i tot seu. Cap influència de les perniciosos directius de la moderna literatura nostrada, s'hi nota, i en canvi és d'esperar que el seu mestratge tonificarà les nostres lletres parrals, descongestionant-les d'aquest afany matosser d'espentarrar els burgesos amb què *alguns viatgers* ens han volgut obsequiar, portant el lèxic del bordell dintre les nostres llars, per mediació del *contacte estètic* del llibre, que s'ha infiltrat en mantes llars sota la bandera d'un malentès patriotisme.

De tot arreu s'hauria d'exhaurir de les nostres llibreries. El millor homenatge i el millor desgreuament a l'esperitualitat nostrada, seria veure al nostre poble interessar-se en la lectura de llibres que, com aquest, li donen un *cachet* de distinció.

Vida de Sant Joan M. Bta. Vianney, per J. Civera i Sormani. — Atenes A. G. Barcelona, 1930.

En Civera té un estil ben definit. Un estil que no abunda pas a les nostres lletres. Tot suavitat, tot

dolcesa, tot espiritualisme. I aquest estil brilla d'una singular faisó en quant s'aplica a temes com el bibliografiat, en forma que diria que és on agafa el màxim relleu.

L'esperit d'En Civera, enamorat del Crist, és un esperit pregonament franciscà. Arreu busca i troba la bondat i la bellesa. El seu to és fèrvid i la convicció pètreia. Per això els seus llibres destillen unció.

Dintre la literatura catalana, l'escola a què pertany l'autor del llibre bibliografiat té avui pocs adeptes. No obstant és precís estimular, lloar i beneir els seus esforços per aquest polsim daurat que deixen en les nostres ànimes les seves obres.

No hem d'esguardar, diu l'autor, els sants amb ulls escrutadors, sinó portant a l'esperit una mica de llum de la que ells porten dintre.

La vida del Sant Rector d'Ars, escrita per En Civera, no dubto que trobarà una favorable acollida entre el poble fidel de Catalunya. El seu modest preu de dues pessetes, el posen altrament a l'abast de tothom.

F. MANICH

La Medalla d'Or del Treball a D. Josep Maluquer Salvador

Un dels primers actes que com a ministre del Treball ha portat a cap el nostre respectable amic senyor Sangro i Ros de Olano ha estat la concessió de la Medalla d'or del Treball al respectabilíssim senyor Maluquer Salvador, conseller-delegat de l'Institut Nacional de Previsió.

I no creiem que hi hagi persona que, coneixedora de l'obra de l'insigne senyor Maluquer, no reconegui com un acte justíssim el del senyor Sangro. El senyor Maluquer és l'ànima de la seriosa obra de la previsió espanyola i tot quant és i tot quant ha fet ella en el senyor Maluquer — nostre insigne amic — ha trobat la inspiració i fins l'execució i el desenrotllament. Dir Institut Nacional de Previsió és avui pronunciar el nom Maluquer Salvador; ell ha dedicat tot el seu esforç a la creació d'aquesta obra dels humils sense recompensa de cap mena, sense altre afany que el veure comblat el seu esperit per una aspiració de justícia satisfeta i pura.

Què té de particular, doncs, que l'acte de la imposició de dita condecoració — molt preada, però poc encara per l'insigne sociòleg — portada a cap per mà del propi ministre en la Clínica de Salut de Nostra Senyora del Pilar, el diumenge dia 6 del corrent, constituís un dels actes més emocionants per a tots els amics i col·laboradors del gran malalt?

Allí eren tots presents, personalment o en esperit; allí era el ministre qui es confessava deixeble del senyor Maluquer i allí era el patriarca de la previsió el qui, amb la salut bon xic delicada, rebia els homenatges de tots en forma íntima, espiritual, sense encarcaments oficials.

Pot restar satisfet el senyor Maluquer; l'esperit dels presents a l'acte batejava fortament, amb profunda emoció. I sap que, a més dels a ell acostats aquell dia memorable, hi havia l'esperit de milers i milers de gent del poble, d'humils treballadors, qui han trobat un bocí de pa en la seva vellesa mercès

a la tasca social, basada en la caritat cristiana, del gran Maluquer i Salvador, l'home qui ha sabut continuar les tradicions generoses i amples de gest d'una nobilíssima família d'arrel catalana i cristiana.

Preguem a Déu que retorni la salut al malalt perquè per molt temps pugui veure al seu voltant la satisfacció de l'obra de justícia completa com ningú més en l'època actual dins el nostre país.

Per molts anys, per molts anys — diem profundament adherits i profundament emocionats.

Comentaris

El monument a Dato

El dedicar un monument a Dato pot constituir un acte de justícia en una entitat social. Al cap i a la fi, Eduard Dato fou qui obrí el camí de la legislació social espanyola mitjançant la llei d'accidents del treball, llei que amb totes les seves xacres ha resistit durant bon nombre d'anys les constants escomeses de la realitat de cada dia i els principis de la qual són encara els que forjà el malaguanyat polític i governant.

Políticament podem estar allunyats dels que Dato representava dins la política espanyola, aquella ficció dels governs de torn, no atribuïble encara a ell, certament. Però socialment no podem oblidar que En Dato portà impulsos generosos a tota l'obra social legislativa que tan copiosa ha estat més tard a Espanya!

El monument, doncs, resta ben dedicat. I fins i tot ben dedicat per "La Alianza" ja que aquesta entitat obtingué les preferències d'aquell home d'Estat.

Ara que també cal que l'entitat mutualista es recordi sempre que Dato representava una sociologia catòlica; i recordi que si vol servir sempre l'esperit de Dato tingui ben present que el laïcisme és herba que mai no va créixer en l'esperit de Dato.

Ja sabem que "La Alianza" és únicament entitat mutualista. Però també cal recordar que la majoria dels qui un dia o altre van a parar a les seves clíniques, a les seves sales d'hospital, hi van refiats de trobar tots els auxilis, tant científics com espirituals, que calen en casos semblants. I quin dolor no hauria de representar el veure-se'n privat en un moment decisiu de la vida!

Tenim molt present que entre les persones directives de la gran mutualitat hi ha esperits ben catòlics, que mai, ni privadament ni col·lectivament, no han deixat de complir els deures llurs. Però també s'hi troben d'altres que, encimbellats per una tolerància malentesa i per un cert esperit laïcitzant han deixat de proporcionar facilitats (no diem llibertat, entenguï's bé) a molts que en un moment determinat haurien sentit l'esperó per a tornar a Déu.

A la casa ha d'haver-hi capella en actiu (ja n'hi ha i ens en felicitem) i essent casa de malalts deu haver-hi sacerdot fixo i constant per assistir els malalts i sobretot els moribunds.

Que es recordin sempre els dirigents de la benemèrita "Alianza" que el Ministre del Treball senyor Sangro, precisament al final del dinar de Belles Arts amb què l'obsequià l'entitat, va dedicar un record a la sempre enyorada Setmana Social catòlica que sota aquelles voltes s'havia celebrat durant el Ponti-

ficat gloriós del Dr. Laguarda i en la qual va tenir ocasió de pendre part brillantíssima l'actual Ministre del Treball.

El senyor Rovira i Virgili, En Guansé i "La Nau"

El senyor Rovira i Virgili es troba en una posició política molt desconcertant. Se separa un dia dels elements d'Acció Catalana per a fer república; com resulta que els d'Acció Catalana ara també fan república, el senyor Rovira no deixa punt de repòs per a cercar una diferenciació amb aquells amics seus d'altre temps.

I com l'última diferència no la troba ni en catalanisme ni en república, l'ha anada a cercar... en el món anticlerical (diguem-ho així en termes d'ús corrent).

Un dia, el pobre Guansé s'enega contra els rics catòlics treient-los els seus defectes i dient-los que abandonen els pobres (que segurament no recullen a La Nau on els redactors són els pitjor pagats de Barcelona, els caixistes pagats molt justets, etc.).

Altre dia és el senyor Rovira qui, amb motiu del monument a Pi i Margall les emprèn contra els catòlics. I darrerament, diu als catòlics que no coneixen les valors universals, que no accepten la separació de l'Església i l'Estat, et. I no cal dir com s'entusiasma amb els catòlics d'altres països, més comprensius, d'esperit més ample, etc.

Per què? Senzillament perquè no els coneix i amb l'afany d'humiliar els catòlics d'aquí. Perquè si els conegués sabria bé com aquells catòlics només accepten certs estats socials i polítics com una necessitat més forta que la seva voluntat, i sabria bé com aquells catòlics, doctrinalment, deuen acceptar el Syllabus exactament igual que els catòlics d'aquí.

Desenganyï's el senyor Rovira, és una imprudència comparar la tasca dels catòlics d'aquí amb la dels belgues, alemanys, etc. Aquí i allí és la mateixa la doctrina de l'Església; i aquí i allí els qui es diuen i són catòlics l'han d'acceptar de la mateixa forma en tota la seva integritat. Si els d'allí no la poden plasmar en la realitat en els mateixos graus que els d'aquí és perquè les circumstàncies no els són tan favorables com, gràcies a Déu, a nosaltres.

Per tant, és inútil parlar en la forma despectiva amb què ho fa En Rovira dels catòlics d'aquí comparant-los amb els de fora. La doctrina és la mateixa; i si alguna diferència hi pot haver de tàctica, de cultura, etc., deriva millor que del catolicisme de la formació general i pròpia del país. Igual, exactament igual que entre la gent d'esquerra, senyor Rovira.

ACABA DE SORTIR

EL DÓ DE DÉU

Articles i escrits diversos de

JOAN LLIMONA

amb un pròleg per R. RUCABADO

Vol. de 296 pàgines; preu, 4 pessetes

Demaneu-lo a l'Editorial Políglota
o al Foment de Pietat

FEUS DE LA SEMANA

La inauguració d'un modest monument a Dato a la Quinta de Salut "La Alianza", resultà un acte seriós, simpàtic, amb un caient de fraternitat i caritat cristianes no molt adient, però, al primitiu caràcter laical d'aquesta benèfica institució, del qual encara en sofreix les conseqüències.

Presidí l'acte el nostre antic i il·lustre company de causa social don Pere Sangro i Ros d'Ollano, qui inaugurarà l'edifici construït al costat d'aquest veritable Palau de la més simpàtica de les mutualitats.

El Ministre del Treball quedà encantat del formós espectacle i se'n torna molt satisfet a Madrid per les atencions rebudes i tot quant havia vist i capít d'aquesta tan temuda Barcelona, la millor de les ciutats governables si se sap governar com cal.

Altrament, segueix la corrua de manifestos polítics que exposen les raons de vida dels nous partits, o el programa que es proposen portar a bon terme els partits vells, com, per exemple, el "Partido Católico Nacional", vulgarment conegut per integrista, el manifest del qual és un resum de les seves doctrines acomodades a les presents circumstàncies. És de notar que en la constitució d'Espanya va més enllà aquest partit que altres partits específicament regionalistes, puix aspira a la reconstitució de tots els nuclis històrics nacionals tals com els féu Déu i la història.

També han publicat un manifest "Los amigos, los admiradores, los hermanos en fe y en ideales del general Primo de Rivera", el qual comença amb aquest mateix paràgraf. Confessen solemnement — i és molt confessar, — la seva adhesió a l'obra de la Dictadura i la seva "submissió" a les doctrines llurs. El manifest va signat per més de 300 "primoriveristes", amb les reserves de dos d'ells, de la qual cosa parlarem en donar-ne la primera nova.

Un cronista diu que per ara són set els partits republicans constituïts. Altres dels anunciats estan en gestació laboriosa.

En Miquel Maura no en vol formar cap de partit republicà, encara que en sigui, però, conserva-

dor, com l'Alcalà Zamora, i tal volta En Burgos i Mazo. Per cert que en Miquel Maura acaba de profetitzar una altra dictadura pel mes que ve...!

Els dos caps d'ala republicans que es disputen la direcció del republicanisme espanyol són l'ex-mestre d'estudi Marcel·lí Domingo i el flamant advocat don Alexandre Lerroux. Els dos han estat objecte, aquests dies, de dos culinàries homenatjaments per tal d'oferir-se com a manaires de les masses republicanes. Qui guanyarà el plet?

En el banquet donat a Marcel·lí Domingo hi hagué algun incident. En el de Lerroux, no. Aquest va delineant-se cada dia més governamental. L'altre, toca sovint la tecla de l'anticlericalisme per millor atreure's els elements que en diuen intel·lectuals que, pesi al seu infatuat orgull, van posant-se sota la fèrula de l'antic mestre nacional d'estudi.

Aquestes dues *poses* polítiques marquen bé els respectius talents polítics dels dos galls del republicanisme espanyol.

En mig d'aquest moviment polític estil segle dinou, n'ha sorgit un altre de caràcter modern, més aviat social, amb un programa polític de gran volada, però fermament assentat sobre realitats ben paleses, que de primer antuvi ha commogut tots els sectors espanyols i va conquistant-se les simpaties dels millors i més ben orientats.

No és un partit, pròpiament dit, sinó un moviment social-polític per a crear-ne quan les circumstàncies ho demanin. L'eix d'aquest moviment és la Religió, sense eufemismes ni estridències, i bases essencials, demés de la Religió, la Família cristiana, l'Ordre públic i la Monarquia constitucional.

S'ha inaugurat a Madrid amb gran solemnitat el fastuós Palau de la Premsa, de caient ianqui i d'aire estranger. A l'acte inaugural foren convidats els periodistes de fama mundial i n'hi acudiren bastants. El "quart poder de l'Estat" ja té Palau propi, no enfront del Palau Reial, però sí al costat... El rei honorà l'acte amb la seva presència.

J.

SETMANA SANTA

TEXT LLATÍ I CATALÀ

(Segona edició notablement augmentada)

Traducció, introducció i notes rubricals de Mn. JOSEP FORN, Prev.

Edició amb paper superior, imprès a dues tintes i amb il·lustracions

Enquadernació amb tela i cantell vermell. 5 ptes.
» » pell badana i cantell vermell 8 »

Enquadernació amb pell badana i cantell daurat. . . 10 ptes.
» » » xagrí i cantell daurat 15 »

PUBLICACIÓ DE FOMENT DE PIETAT

AQUEST NUMERO HA PASSAT PER LA CENSURA GOVERNATIVA

Oficina Romànica

Secció de llengua literària

CONSULTES

Cons. 36. — Moltes vegades veig escrit *Marian*, altres, no tants, *Marià*. Quina forma és més correcta? M. G. S.

Resp. — Molt s'ha dit i discutit d'aquest tema. Ens sembla bona la solució que hi donà Mn. Antoni M.ª Alcover en el *Bolletí del Diccionari de la Llengua catalana*, tom. IX, pàgs. 116 i segs. i 160 i segs. i també l'apunta el consultant en les explicacions amb què acompanya la consulta.

1. En la parla actual és corrent dir *Mariano*, pres del castellà. Amb el renaixement de la llengua catalana, vingué el desig de catalanitzar aquesta paraula i qui anava davant de tots a les primeries, l'Àguiló, que justament es deia *Mariano*, en féu l'adaptació catalana traient la *o* final, i deixant *Marian*, tal com després de *teléfono* s'ha fet *telèfon*, de *plátano*, *plàtan*, de *òrgano*, *òrgan*, i tantes d'altres. D'ell han copiat el *Marian* els que literàriament volen escriure amb correcció.

Però és el cas que tots els noms de Sants catalans que en llatí acaben en *-IANUS* o *-ANUS* en el parlar corrent d'ara acaben en *-à*. He resseguit tots els del *Calendari cristià de Catalunya de Foment de Pietat*, i no n'he trobat ni un que fes *-an*, com *Marian*.

Vet aquí la llista:

a) Acabats en *-IANUS*:

Adrià, Anià.

Cassià, Cebià o Ciprià, Crispinià.

Damià, Domicià.

Emilià.

Fabià, Felicià, Flavià, Florià, Fortià, Fusià.

Gallicià o Gallissà, Gaietà, Gordià, Gracià.

Julià, Justinià.

Laureà, Llucià o Llussà.

Marcia, Martinià.

Pacià, Poncià o Ponsà.

Quintilià.

Robustià.

Salustià, Sebastià, Severià, Simforià.

Tacià.

Valerià.

b) Acabats en *-ANUS*:

Albà, Froilà, Germà, Romà (Sanromà), Urbà.

En castellà aquests mateixos noms en les formes populars han donat un acabament *-an*, mentre que en les formes erudites fan *-ano*.

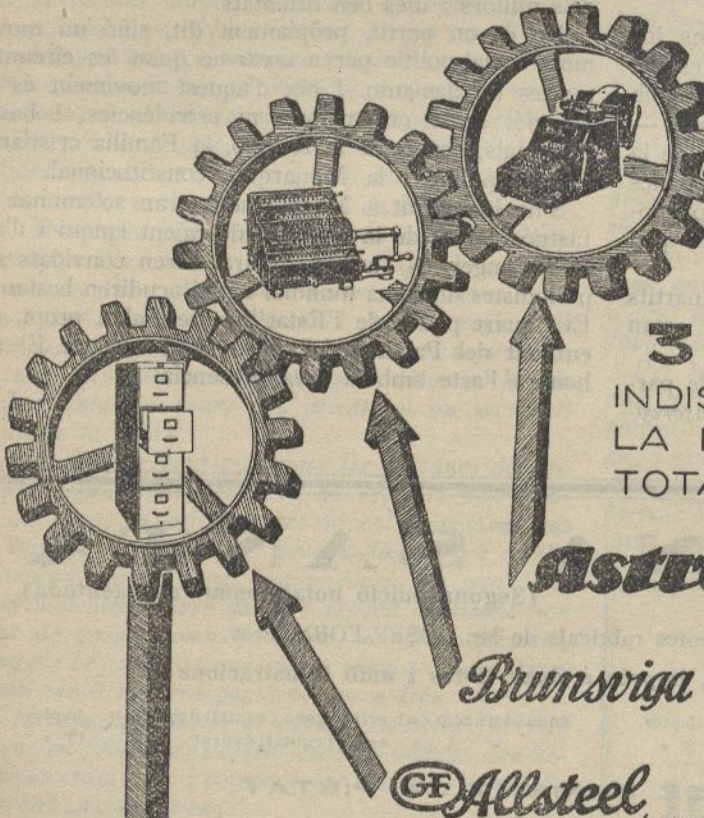
a) Noms populars en *-an*:

Adrián, Damián, Millán (Emiliano), Fabián, Julián, Sebastián, Froilán, Román.

b) Noms erudits en *-ano*:

Aniano, Cipriano, Casiano, Cayetano, Crispiniano, Domiciano, Emiliano, Flaviano, Feliciano, Graciano, etcètera, etc.

L'esperit de decantar-se cap a la forma més diferent del castellà coincidint aquí amb la manera més

VEUS-AQUÍ
ELS
3 ELEMENTS
INDISPENSABLES PER A
LA BONA MARXA DE
TOTA OFICINA MODERNA

Astra
LA SUMADORA MÉS MODERNA, COMPLETA I RESISTENT. MODELS ESPECIALS PER A COMPTABILITAT

Brunsviga
LA ÚNICA CALCULADORA QUE LI EFECTUARÀ ELS CALCULS DE MANERA EXCLUSIVA I EXACTA.

Allsteel
L'ASSORTIT MÉS EXTENSEN MOBLES I PRESTATGERIES D'ACER PER A OFICINA (ARXIVADORS, FITXERS, CAIXES, TAULES, PRESTATGERIES, ETC.)

V. CUILLAMET
Rda. Universitat, 31 BARCELONA
Av. Pi i Margall, 11 MADRID

popular catalana, hauria de fer decidir-nos definitivament cap a *Marià*, acabant amb l'erudit *Marian*, que és l'única excepció, i que justament coincideix amb la manera popular castellana.

2. No vol dir això que *Marian* sigui pròpiament un castellanisme, perquè en el parlar antic també són trobadores formes en *-an*. En la traducció catalana dels *Diàlegs de Sant Gregori papa*, escrita per Bernat d'Ollers en 1340 (*Revista de Bibliografia Catalana*, 1903, p. 194) trobem: "Cap. 57. Del sant bisbe qui cascun dia celebrava missa *Casian* per nom."

És que aleshores era freqüent encara la *n* final en noms aguts, sobretot venint davant d'altres paraules. Llegim en el *Terç del Crestià*, v. I, de l'Eximenis:

"Axi com dit es en lo *cinquen* libre en la materia de la fe" (p. 132).

"De la sciencia contraria a aquesta ignorancia, si a Deu plau, direm en l'*onzen* libre" (p. 159).

El llenguatge parlat d'ara, conserva algunes restes d'aquest ús. És trobador:

1) *ben fort, ben alt, ben vingut*; però molt bé.

2) *bon rei, bon camí, bon bisbe*; però està bo.

3) *vin-blanc, camin-reial, mitjan de cap vespre, a mitjan segle*, en algunes comarques més que en d'altres.

Aquesta *n*, conservada només entre dues paraules que fan una unitat de pensament, i que es fonamenta en l'eufonia, no és prou raó de fer ara *Marian*. Però si la volíem conservar, així direm *Marian*, igualment hauríem d'edir *Julian, Victorian*, davant del nom de casa: *Marian Aguiló, Julian Ribera, Victorian Amer*; però: *em dic Julià, ha vingut En Victorí, crida el Marià*. No ho aconsellariem, tot amb tot, perquè representaria una innovació seguida i sense necessitat de la manera d'ésser del parlar actual. Més bon camí ens sembla d'unificació canviar l'erudit *Marian* amb la forma popular *Marià*.

El Secretari de Redacció de l'O. R.

SERVICE STATION

PRIMERA ESTACIÓ AMERICANA A ESPANYA

JOSEP MANZANARES

La casa més important en gasolina, petroli, neumàtics, cambres, olis, grasses, accessoris, eines, ferreteria i tot quant pertany a l'automòbil.

VENDA A L'ENGRÓS I DETALL

GARATGE TALLERS:

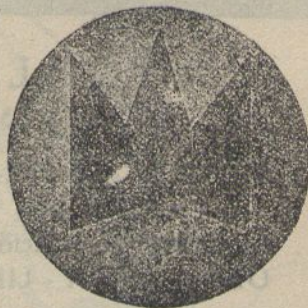
Carrers Sepúlveda, 148-150
Villarreal, 35
1 Florida Blanca, 121
Telèfon 31510

CASA CENTRAL:

Carrer Aragó, 272
Passatge de Gràcia, 45
Telèfon 11550
MAGATZEMS:
Consell de Cent, 421

SUCURSAL:

Esplugues de Llobregat:
Carrer Laureano Miró, 59
Encreuament de les carreteres de Madrid i Cornellà

BARCELONA

Bronzes d'Art, Ferreteria i Metalls per a obres. Instal·lacions per a aigua i gas

BIOSCA I BOTEY, S. L.

Secció especial d'Art Religios

VENDES: Rambla de Catalunya, 129
Telèfon 73536

TALLERS: Roger de Flor, 189
Telèfon 50204

FARMACIA Dr. MASÓ ARUMI
DEL

DOCTOR NADAL

TAN SOLS MEDICAMENTS PURÍSSIMS
ESPECÍFICS DE TOTES PROCEDÈNCIES

Rambla Canaletes, 1 :: Telèfon 12951

BARCELONA

**JA SOU SUBSCRIPTORS
DE**

CATALUNYA SOCIAL?

Acadèmia

Fundada en 1879

Avinguda Portal de l'Angel, 38

Telèfons 18953-75303 - - Apartat 782

COMERÇ - IDIOMES - CULTURA GENERAL

Per a Cavallers, Senyores, Joves i Senyoretes

COTS**MOBLES**
DE TOTS ESTILS**VIENA - AMERICANS**Làmpares - Decoració - Tapisseries
Objectes d'Art - Llits de metall**CASA CASTELLTORT**Exposició i venda: PELAI, 40 i JOVELLANOS, 9
Telèfon núm. 15385

Tallers: SANT MIQUEL, 44 - BARCELONA

ANTONI ALBO

Via Laietana, 67 - Telèfon 16201

BARCELONAMaterial elèctric de totes classes
Instal·lacions i Reparacions
Taller - RàdioAquesta casa té l'exclusiva de venda
d'uns petits aparells aplicables al cor-
rent altern de 125 volts, per a substituir
les xinxetes i llums d'oli, en les habita-
cions, capelles i altres llocs on es ne-
cessiti llum constant, amb consum es-
cassament de 2 cèntims en 24 hores

• Demaneu demostracions!

Via Laietana, 67

ATENES A. G. — Provença, 157, Barcelona

FRANQUEO
CONCERTADOCATALUNYA SOCIAL
Durán i Bas, 11
BARCELONA